

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3234/2017. (X. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.495/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.I.21.495/2016/4. számú végzésével szemben. Az indítványozó a kúriai végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését azért kérte, mert az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XIII. cikkével és XXIV. cikkével.
- [2] 1.1. Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó keresetet indított a Fővárosi Törvényszék előtt kötelesrész kiadása iránt. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét túlnyomó részben alaposnak találta, és az alpereseket az ítélet rendelkező részében meghatározott tőkeösszegek és ezek után 2007. április 15. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú ítélettel szemben egyes alperesek fellebbezést terjesztettek elő, az indítványozó pedig csatlakozó fellebbezést nyújtott be. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság úgy változtatta meg az elsőfokú ítéletet, hogy a fellebbező alperesek tekintetében a kamatfizetés kezdő időpontját 2014. február 15. napjára módosította. Egyúttal az ítéletet kiegészítette azzal, hogy az egyes alperesek mely vagyontárgyakkal és azok hasznaival felelnek a tartozásért. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős ítéletnek azon rendelkezésével szemben, mely a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjaként 2014. február 15. napját határozta meg. Kérelmét a Kúria az alkotmányjogi panaszszal támadott végzésével hivatalból elutasította.
- [3] A végzés indokolásában a bíróság utalt arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 271. § (1) bekezdés c) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezése ellen. A Pp. 271. § (1) bekezdés c) pontját a 2012. évi CXVII. törvény 6. § (1) bekezdése módosította, és hatályon kívül helyezte a c) pont második fordulatát, melynek értelmében felülvizsgálatnak van helye a jogerős határozatnak a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezése ellen, amennyiben a fellebbezés is kizárólag az elsőfokú határozat e rendelkezése ellen irányult. A módosított szabály 2012. szeptember 1-jén lépett hatályba. A Kúria a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (1) bekezdésére tekintettel, mely szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni, úgy ítélte meg, hogy az indítványozó esetében a 2012. szeptember 1-jétől hatályos szabály alkalmazandó, a felülvizsgálati kérelem előterjesztése ugyanis önálló eljárási cselekménynek minősül, nem pedig egy megkezdett eljárási cselekmény folytatásának. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmével együtt személyes költségmentesség iránti kérelmet is előterjesztett. Ám ezt a Kúria a Pp. 85. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel érdemben nem vizsgálta meg.
- [4] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a végzés alaptörvény-ellenességének alátámasztásaként előadta: „azzal, hogy a Kúria önálló eljárási cselekménynek minősítette a felülvizsgálati kérelmet egy olyan eljárásban, amelyre egyébként a felülvizsgálati kérelmemben kifejtett indokok szerint nem vonatkozik a Pp. 2012. szeptember 1-jén hatálybalépett módosítása, olyan új jogi helyzet keletkeztetett, amely alapján az engem jogszerűen megillető pénztulajdon került elvonásra, ezáltal egyúttal sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság elve is”.
- [5] Főtitkári hiánypótlási felhívást követően az indítványozó kiegészítette alkotmányjogi panaszát. A jogerős ítélet kapcsán azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság elvonta a tulajdonát, vagyis jelentős pénzösszegetől esett el, mert a bíróság a jogszabályokkal ellentétesen hozta meg döntését, miközben a tulajdonjog korlátozásának fel-

tételei egyáltalán nem álltak fenn, hisz „sem közérdek, sem szükségesség, de még csak arányosság (illetve ilyenekre való utalás) sem jelenik meg a másodfokú ítéletben”. Emellett a késedelmi kamat mérséklésének feltételei sem álltak fenn. A Pfv.I.21.495/2016/4. számú végzéssel kapcsolatban – hivatkozva egy közzétett eseti döntésre – azt adta elő, hogy a Kúria közvetlen analógia útján jutott az indokolásban kifejtett következtetésre. Ugyanakkor ez az analógia az ő ügyében nem volt helyes, hisz a megjelölt eseti döntés a közigazgatási perben született, a közigazgatási jog pedig önálló jogág. Álláspontja szerint „alaptörvény-ellenes az a jogszabály, amely minden indok nélkül kivonja a felülvizsgálat köréből az egyes, peresíthető követeléseket mindössze azért, mert azokat mellékesnek, mintegy »bagatellnek« tekinti”. A jogalkotó szándéka feltételezhetően az lehetett e szabállyal – fogalmazott az indítványozó –, hogy a „legfelsőbb bírói fórumot tehermentesítse a járulékos kérdésekben való döntéssel járó többletmunkától, azonban ez álláspontom szerint nemcsak az Alaptörvény már hivatkozott szakaszaiba ütközik, de homlokegyenest ellentétes az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. és 13. cikkével”. Összefoglalva a panaszban foglaltakat előadta: „Úgy ítélem meg, hogy mind a másodfokú bíróság, mind a Kúria eljárása során sérült a tisztességes eljáráshoz való, az Alaptörvény XXIV. cikkében nevesített jogom.” A másodfokú bíróság ugyanis úgy változtatta meg az elsőfokú ítéletnek a kamatra vonatkozó rendelkezését, hogy az indítványozó nem élt fellebbezéssel az elsőfokú ítélettel szemben, a Kúria pedig meg sem próbálta ezt az alapjog-sértő állapotot kiküszöbölni.

- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság vizsgálata körében arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint érdemben nem bírálható el.
- [8] 2.1. Az indítványozó három alaptörvényi rendelkezés megsértését állította. Egyrészt a tulajdonhoz való jogának sérelmét kifogásolta amiatt, hogy a Kúria olyan jogi helyzetet keletkeztetett, amely alapján az indítványozót „jogszerűen megillető pénztulajdon került elvonásra”. Az indítványozó sem állította, hogy a tulajdon elvonása a támadott kúriai végzéssel történt meg, előadásából is egyértelműen az derül ki, hogy a „pénztulajdonát” érintő határozat a másodfokú eljárás végén született meg. A Kúria érdemben nem döntött az ügyben, csupán az indítványozó kérelmét utasította el hivatalból, mert törvényi kizáró ok miatt nem találta felülvizsgálhatónak a jogerős ítéletet. A „pénztulajdon elvonása” és a támadott kúriai végzés között tehát nincs okozati kapcsolat, így az előadott érvelés alapján nem áll fenn logikai összefüggés a tulajdonjog állított sérelme és a kúriai végzés között. Emiatt pedig nem teljesül az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyike sem. A hivatkozott rendelkezés szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság: önmagában az, hogy az indítványozó a peres eljárás végén nem jut hozzá a megítélése szerint neki jogszabály alapján járó követeléséhez, a bíróságok jogalkalmazásával kapcsolatos (törvényességi) kérdés, és nem áll összefüggésben az alkotmányos tulajdonjoggal.
- [9] Az indítványozó hiánypótlási felhívást követően hasonló – törvényességi – érveket adott elő a jogerős ítélettel kapcsolatban is. Ugyanakkor e bírói döntés megsemmisítését nem kérte sem az eredeti indítványban, sem a hiánypótlásban. Ezért az előadott indokolás ezen részét az Alkotmánybíróság nem tekintette önálló alkotmányjogi panasznak, így arról külön nem is rendelkezett.
- [10] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványban foglalt kérelem akkor határozott, ha az egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó csak megemlíttette a B) cikk (1) bekezdését, de azzal összefüggésben az alkotmányjogi panasz hiánypótlási felhívás ellenére sem tartalmaz semmilyen alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Emiatt az sem volt eldönthető, vajon az Abtv. 27. §-ában foglalt feltétel, nevezetesen, hogy az alkotmányjogi panasznak Alaptörvényben biztosított jog sérelmén kell alapulnia, teljesül-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis

a jogállamiság sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panasz csak kivételesen, így a visszaható hatályú jogalkotás és a kellő felkészülési idő hiánya miatt terjeszthető elő {pl.: 3152/2017. (VI. 14.) AB végzés, Indokolás [22]}. A hiányos indítvány ezért alkalmatlan volt a befogadásra.

- [12] 2.3. Végül, az indítványozó szerint a bíróságok megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ugyan az Alaptörvény XXIV. cikkét jelölte meg, az előadottak (ügyében hatósági eljárás nem, csak polgári peres eljárás folyt) alapján az Alkotmánybíróság e hivatkozást a bírósági eljárásokra vonatkozó XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmeként vette figyelembe. Az indítványozó kifogásolta a jogerős ítéletet és a kúriai végzést is. Mivel a másodfokú döntés ellen az indítványozó nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, az ezzel kapcsolatos indítványi indokolás „befogadhatóságáról” az Alkotmánybíróságnak nem kellett állást foglalnia. A kúriai végzés kapcsán előadott indokolás lényege, hogy a Kúria nem folytatta le érdemben a felülvizsgálati eljárást, miközben a másodfokú döntés a polgári anyagi jog szabályaiba ütközik. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azonban nem követeli meg, hogy egyáltalán létezzen olyan rendkívüli perorvoslati eljárás, mint a felülvizsgálat. Ha a jogalkotó úgy is dönt, hogy ilyet bevezet, nem következik ebből az alapjogból, hogy az anyagi jogszabályt sértő jogerős döntéseket – jogszabályi feltételeket nem teljesítő kérelem vagy korlátozó rendelkezése ellenére is – minden esetben felül kellene vizsgálni. A felülvizsgálati kérelem formai és tartalmi követelményeire, a felülvizsgálat korlátozásaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezése és alkalmazása alapvetően törvényességi, és nem alkotmányossági kérdés. Az indítványozó – azon túl, hogy a jogerős döntést az anyagi jog szabályaiba ütközőnek, a kúriai végzésben kifejtett jogértelmezést pedig helytelennek találta – nem hozott fel semmilyen olyan érvet, ami kétséget ébresztene az eljárás tisztességességével kapcsolatban. Emiatt pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt egyik feltétel sem teljesül.
- [13] Az indítványozó felvetette a végzésben alkalmazott jogszabályi rendelkezés [Pp. 271. § (1) bekezdés c) pont] alaptörvény-ellenességét és nemzetközi szerződésbe ütközését is, de e szabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló, az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő.
- [14] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és g) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 26.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/215/2017.

